

Ministerie van Asiel en Migratie
Directeur-Generaal A&M
A.W.H. Bertram
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Datum
19 september 2024
Kenmerk
TIS/U202400479
Telefoon
06-27174605

Bijlage(n)

-

SPUK Doorstroomlocatie

Geachte mevrouw Bertram,

Vorige week dinsdag ontvingen wij via de e-mail van uw Directoraat-Generaal, Directie Regie Migratieketen, het verzoek om de laatste aanvullingen te doen op een concept-SPUK ter financiering van de zogenaamde doorstroomlocatie (Bekostigingsregeling huisvesting vergunninghouders in doorstroomlocaties).

Eerder hebben wij erop aangedrongen om een uitvoeringstoets uit te voeren. Gezien het korte tijdsbestek van drie weken, was dit nu niet meer mogelijk. Wij begrijpen de noodzaak om de bekostigingsregeling snel te publiceren, om zo de al deelnemende gemeenten nog dit jaar te kunnen compenseren voor de gemaakte kosten. We willen de voortgang van de bekostiging niet vertragen.

Dat neemt niet weg dat de VNG, zoals ook eerder in zowel ambtelijke als bestuurlijke overleggen gemeld, een aantal onzekerheden of nog niet voldoende ondervangen risico's heeft geïdentificeerd voor gemeenten bij de exploitatie van de doorstroomlocatie. Dit geldt vooral voor de regionale variant. Daarnaast zijn er zeer recente, door het kabinet via het regeerprogramma in gang gezette ontwikkelingen, die wat ons betreft vraagtekens oproepen bij het functioneren en de rol van de doorstroomlocatie in de toekomst. Daarvoor vragen wij hieronder uw aandacht.

Tenslotte vinden wij dat het proces naar de totstandkoming van deze SPUK op een aantal punten beter had gekund. Alhoewel de VNG en gemeenten al in een vroegtijdig stadium meegenomen zijn in het proces naar de vorming van de doorstroomlocatie toe, werd al snel duidelijk dat een doorstroomlocatie aanzienlijke gevolgen kan hebben voor gemeenten, zowel financieel als voor de uitvoering. Gemeenten kunnen hier weinig invloed op uitoefenen. Met die wetenschap had naar

onze mening eerder tot het in gang zetten van een UDO en het (formeel) aanvragen van een brede uitvoeringstoets besloten kunnen worden. Dat dit niet eerder is gebeurd, kan volgens ons geen reden zijn om niet alsnog een uitvoeringstoets uit te voeren. Wij willen u dan ook vragen het voornemen van een uitvoeringstoets door te zetten, zodat problemen in de uitvoering spoedig kunnen worden onderkend.

Hieronder geef ik u – deels in herhaling – onze zorgen en op voorhand geïdentificeerde risico's mee.

1. De maximale verblijfsduur en financiering op de doorstroomlocatie van 365 dagen (één jaar) lijkt niet realistisch. Vrijwel alle gemeenten hebben te kampen met grote tekorten op het gebied van huisvesting en meer specifiek sociale huurwoningen. Het concept doorstroomlocatie zorgt dat statushouders tijdelijk op een doorstroomlocatie kunnen verblijven. Er ontstaat er een 'buffer', terwijl de capaciteit van sociale huurwoningen op korte termijn niet zal toenemen. De verwachting is dat de doorstroomlocaties 'vol zullen lopen' en het huisvesten naar sociale huurwoningen langer zal duren dan één jaar.
2. Om de druk op de woningmarkt te ontlasten, wordt, zo kondigt het regeerprogramma aan, de Huisvestingswet gewijzigd en wordt een verbod ingesteld op voorrang voor statushouders bij de toewijzing van sociale huurwoningen op grond van het feit dat zij statushouder zijn. Dit zal betekenen dat, wanneer dit van kracht wordt, er van doorstroom binnen een jaar überhaupt geen sprake meer zal kunnen zijn. Gemeenten vrezen verder bij langer verblijf op een doorstroomlocatie (zoals ook het Regeerprogramma lijkt te suggereren, blz. 22) voor sociaal-maatschappelijke problemen door concentratie en (mogelijke) afzondering van de doelgroep op de locatie. Tenslotte kan langer verblijf een impact hebben op de eisen die redelijkerwijs gesteld moeten worden aan de kwaliteit van de huisvesting.
3. In de voorgestelde regeling staat: "De doorstroomlocatie dient geschikt te zijn voor bewoning door een huishouden volgens de eisen die het Besluit bouwwerken leefomgeving daaraan stelt". Hiermee lijkt u aan te geven dat de doorstroomlocaties aan dezelfde eisen moeten voldoen die aan woningen worden gesteld in het Besluit bouwwerken leefomgeving. Wij kunnen nu onvoldoende inschatten wat de impact hiervan is voor vergunningverlening en eventueel aanpassing van omgevingsplannen van de beoogde en bestaande locaties van doorstroomlocaties. Voor de VNG is momenteel ook nog niet voldoende duidelijk wat dit betekent voor het eventueel vragen van een huursom, huurtoeslagen en huurbescherming.
4. Bekostiging op basis van gerealiseerde bezetting. Door bekostiging op basis van de gerealiseerde bezetting, wordt het risico op leegstand eenzijdig bij de gemeente gelegd, die doorgaans geen invloed kan uitoefenen op die bezetting. Het COA koppelt conform bestuurlijke afspraken aan de gemeente of een deelnemende derde gemeente in het geval een regionale doorstroomlocatie. Daarnaast is het wat ons betreft ongewis wat de beoogde 'beslisstop' uit het regeerprogramma voor consequenties gaat hebben voor de toekomstige bezettingsgraad van de doorstroomlocaties.
5. Wat de 'regionale' variant betreft blijven onze zorgen over de impact op het sociale domein, bijvoorbeeld op de Participatiewet en de inburgering bestaan. Dit heeft er mee te maken dat de gemeente waar de doorstroomlocatie is gevestigd (financieel) verantwoordelijk is terwijl zij voor andere gemeenten de statushouders een plek bieden op de doorstroomlocatie. Als 'work around' hebben wij vernomen dat de statushouders op een briefadres worden ingeschreven in een andere gemeente. Wij vragen ons af of dit rechtmatig is. Alhoewel al

langer de nodige aanpassingen van wet- en regelgeving met onder andere BZK, SZW en OC&W is verkend, zijn nog steeds niet alle vraagstukken op dit terrein opgelost.

Voor ons waren bovenstaande zorgen al eerder reden om bij u aan te dringen op aanpassing van de regeling en/of het (alsnog) doen uitvoeren van een uitvoeringstoets. Wij verzoeken u dringend, gezien de mogelijk grote impact, de nodige stappen te ondernemen om een uitvoeringstoets te laten uitvoeren en daarna eventueel de regeling aan te passen.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized initial 'L' followed by a long horizontal line.

mr L.K. Geluk
Algemeen Directeur